

§ 10

**Opetuslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle valtuutettu
Kauko Koskisen oppisopimuksen hyödyntämistä nuorten
työllisyyden hoidossa koskevasta toivomusponnesta**

HEL 2013-014800 T 00 00 03

Päätös

Opetuslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Koko Uudenmaan alueella oli vuonna 2013 noin 5 000 alle 20-vuotiaista ja useita tuhansia alle 25-vuotiaita nuoria vailla työ- tai opiskelupaikkaa. Oppisopimuskoulutus on yksi mahdollisuus hoitaa nuorten työllistymistä. Helsingin kaupungin Stadin aikuisopiston oppisopimussyksikkö on kehittänyt oppisopimuskoulutusta sekä sen käyttöä nuorten mahdollisuutena työllistyä erilaisin toimenpitein.

Nuorten oppisopimuskoulutuksen tunnettavuus on ollut melko vähäistä. Taloudellinen tiedotustoimisto selvitti vuonna 2012 Oppimalla ammattiin -kyselyllä 16–29-vuotiaiden nuorten näkemyksiä oppisopimuskoulutuksen tunnettavuudesta ja työllistävyydestä. Tulosten mukaan suurin osa nuorista (65 %) tunsii oppisopimusta vain hieman tai ei ollenkaan. Suhteellisen moni näki oppisopimuksen kuitenkin kiinnostavana ja mielikuvat oppisopimuskoulutuksesta olivat positiivisia. Oppisopimuskoulutus nähtiin käytännönläheisenä työllistymisen väylänä, joskin oppisopimuspaiikkoja arveltiin olevan vaikea löytää. Nuoret toivoivat, että oppisopimuskoulutuksesta tiedotettaisiin nuorille ja yrityksille nykyistä huomattavasti paremmin. Myös korotetun koulutuskorvauksen uskottiin lisäävän nuorten mahdollisuuksia työllistyä oppisopimuksella.

Osana nuorisotakuun toteuttamista oppisopimussyksikkö on vastannut vuoden 2013 aikana TAT:n tutkimuksessa esille nousseisiin haasteisiin. Oppisopimussyksikkö on tehostanut tiedotusta nuorten oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksista järjestämällä erilaisia tiedotustilaisuuksia ja infoja, tiedottamalla eri medioissa, kuten screen kampanja raitiovaunuissa ja metroissa 2.–8.12.2013, ja kirjeillä sekä tekemällä kiinteää yhteistyötä asiaa edistävien kumppanien kanssa. Erityisesti yhteistyötä on tiivistetty Helsingin kaupungin opinto-ohjaajien kanssa. Oppisopimussyksikön henkilöstö on osallistunut erilaisiin tilaisuuksiin, kuten toisen asteen messut, yhdessä opinto-ohjaajien kanssa. Lisäksi yhteistyössä Respan, Tulevaisuustiskin, ammattistarttiopettajien, Avoimen ammattiopiston urasuunnitteluohjaajien, työpajojen kouluttajien, jopo-luokkien opettajien, etsivän nuorisotyön ja TE-toimistojen kanssa on etsitty

oppisopimuksesta kiinnostuneita nuoria. Nuorille pidetään joka torstai Tulevaisuustiskillä infotilaisuus.

Oppisopimuksen markkinointia ja tiedotusta yrityksille on tehty jalkautumalla yrityksiin. Kaikki koulutustarkastajat markkinoivat nuorten oppisopimusmahdollisuutta erikokoisille organisaatioille käydessään tekemässä oppisopimuksia kyseisissä organisaatioissa. Myös projektityöntekijät ovat kartoittaneet nuorten oppisopimuksista kiinnostuneita yrityksiä. TAT:n tutkimuksen mukaan nuoret arvelivat, että oppisopimussuhteita on vaikea löytää. Oppisopimusyksikkö on kuitenkin kokenut positiivisen yllätyksen: on löytynyt yrityksiä, jotka ovat kiinnostuneita palkkaamaan nuoria. Olisi toivottavaa ja esimerkillistä, että myös Helsingin kaupunki palkkaisi kaupungin omiin työpaikkoihin perusopetuksen päättäneitä 15–17-vuotiaita nuoria.

Työpaikkojen löytämistä on edistänyt yrityksille maksettu korotettu koulutuskorvaus. Helsingin kaupungin tuella korotettua koulutuskorvausta on maksettu kaikille alle 20-vuotiaille nuorille. Korkeinta korvausta on maksettu tänä vuonna peruskoulunsa päättäneille, joille on saatu lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriöltä lisärahoitusta. Touko-joulukuun 2013 välisenä aikana oppisopimusyksikkö on tehnyt oppisopimuksen 79:lle alle 20-vuotiaalle nuorelle. Koko vuonna sopimuksia on tehty 128:lle alle 20-vuotiaalle nuorelle. Näistä 98 on ollut ns. työllistävää sopimusta (eli oppisopimus on tuonut uuden työpaikan). Peruskoulunsa vuonna 2013 päättäneitä näistä opiskelijoista on 12.

Kaikkiin tarjottuihin oppisopimuspaikkoihin ei ole löytynyt sopivia nuoria. Osalla nuorista, mm. Tulevaisuustiskin kautta tavoitetuista nuorista, valmiudet ja elämäntilanne eivät ole tässä vaiheessa mahdollistaneet opiskelua. Jotta oppisopimus mahdollistuisi yhä useammalle nuorelle, nuoria on valmennettu työelämään ja orientoitu oppisopimuskoulutukseen kehittämällä yrityksille räätälöityjä treenijaksoja. Jakso sisältää valmistautumisen oppisopimuskoulutukseen ja työpaikkahaastatteluun, rekrytoivaan työpaikkaan tutustumisen, opiskelutaitojen kehittämisen ja oppimisvaikeuksien alustavan kartoituksen. Vuoden 2013 aikana toteutettiin neljä erillistä yritystreenijaksoa, joissa rekrytoitiin viiteen organisaatioon yhteensä 36 nuorta oppisopimukseen. Treenijaksojen toteutusta ja kehittämistä jatketaan yhteistyössä Stadin avoimen opiston kanssa. Treenijaksoilla mukana olleiden, ei oppisopimuskoulutukseen valittujen nuorten kanssa on jatkettu ohjausta, mietitty eri vaihtoehtoja, kuten työkokeilua tai oppilaitokseen sijoittumista, ja siten jatkettu toimenpiteitä nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi.

Uutena koulutusvaihtoehtona Stadin ammattiopistossa tarjotaan nuorille 2 + 1 – ja 1+2–tutkintomallia, jossa loppuvaiheen opinnot suoritetaan oppisopimuksella. Tällainen malli sopii niille nuorille, joilla on motivaatio korkealla ja työharjoittelujen myötä on löytynyt oppisopimuskoulutukseen sopiva työpaikka. Vuoden 2013 aikana käynnistettiin ryhmämuotoiset pilotit palvelualalla. Lisäksi mahdollisuuteen on tarttunut yksittäisiä nuoria eri aloilta. Syksyn työn tuloksena yli kymmenen oppilaitoksessa opiskellutta opiskelijaa on siirtynyt oppisopimuskoulutukseen. Tällainen joustava ratkaisu motivoi ja tukee nuoria saattamaan opinnot loppuun ja tukee työllistymistä.

Nuorten määrä kaikista oppisopimusopiskelijoista on edelleen vähäinen. Kaikista Suomen oppisopimusopiskelijoista alle 25-vuotiaita on 18 %, joista 2/3 tekee ammatillista perustutkintoa. Oppisopimusyksikön oppisopimuksista alle 25-vuotiaiden sopimuksia on 21,6 % kaikista sopimuksista. Näistäkin 2/3 tekee ammatillista perustutkintoa. Kaikkiaan vuonna 2013 oppisopimusyksikössä solmittiin 415 oppisopimusta alle 25-vuotiaan nuoren kanssa. Näistä 217 ovat olleet työllistäviä.

Jos tarkastellaan kaikkia alle 29-vuotiaita, sopimuksia on tehty vuoden 2013 aikana 648. Näistä 285 ovat olleet työllistäviä. Nuorten aikuisten osaamisohjelmassa (20–29-vuotiaat ilman toisen asteen tutkintoa olevat nuoret aikuiset) oppisopimusyksikkö on onnistunut hyvin. 20.9.2013 tilanteen mukaan koko maassa oli käytetty 261 oppisopimuspaikkaa, joista 48 oli Helsingin kaupungin oppisopimusyksikössä.

Opetuslautakunta toteaa, että oppisopimuskoulutusta tulee edelleen kehittää nuorten työllisyyden edistämiseksi. Tiedotus erilaisista mahdollisuuksista on olennaista. Osa oppisopimuskoulutukseen ohjautuvista nuorista tarvitsee tehostettua tukea ja ohjausta. Kehittämisen kohteena on edelleen tarkentaa, miten tuen tarve tunnistetaan ja miten tuki toteutetaan, kuka tukea antoi, milloin ja mitä tukea annetaan. Lisäksi kehittämiskohteena on tuen ja ohjauksen dokumentoinnin kehittäminen sekä työpaikkakouluttajien koulutus. Näin vähennetään keskeyttämisistä ja edistetään nuorten työllistymistä.

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Rauno Järnala

Lisätiedot

Anna Mari Leinonen, oppisopimusjohtaja, puhelin: 310 86470
annamari.leinonen(a)hel.fi

Liitteet

Päätösehdotus

Opetuslautakunta päättäneen antaa kaupunginhallitukselle seuraavan lausunnon:

Koko Uudenmaan alueella oli vuonna 2013 noin 5 000 alle 20-vuotiaasta ja useita tuhansia alle 25-vuotiaita nuoria vailla työ- tai opiskelupaikkaa. Oppisopimuskoulutus on yksi mahdollisuus hoitaa nuorten työllistymistä. Helsingin kaupungin Stadin aikuisopiston oppisopimusyksikkö on kehittänyt oppisopimuskoulutusta sekä sen käyttöä nuorten mahdollisuutena työllistyä erilaisin toimenpitein.

Nuorten oppisopimuskoulutuksen tunnettavuus on ollut melko vähäistä. Taloudellinen tiedotustoimisto selvitti vuonna 2012 Oppimalla ammattiin -kyselyllä 16–29-vuotiaiden nuorten näkemyksiä oppisopimuskoulutuksen tunnettavuudesta ja työllistävyydestä. Tulosten mukaan suurin osa nuorista (65 %) tunsu oppisopimusta vain hieman tai ei ollenkaan. Suhteellisen moni näki oppisopimuksen kuitenkin kiinnostavana ja mielikuvat oppisopimuskoulutuksesta olivat positiivisia. Oppisopimuskoulutus nähtiin käytännönläheisenä työllistymisen väylänä, joskin oppisopimuspaikkoja arveltiin olevan vaikea löytää. Nuoret toivoivat, että oppisopimuskoulutuksesta tiedotettaisiin nuorille ja yrityksille nykyistä huomattavasti paremmin. Myös korotetun koulutuskorvauksen uskottiin lisäävän nuorten mahdollisuuksia työllistyä oppisopimuksella.

Osana nuorisotakuun toteuttamista oppisopimusyksikkö on vastannut vuoden 2013 aikana TAT:n tutkimuksessa esille nousseisiin haasteisiin. Oppisopimusyksikkö on tehostanut tiedotusta nuorten oppisopimuskoulutuksen mahdollisuuksista järjestämällä erilaisia tiedotustilaisuuksia ja infoja, tiedottamalla eri medioissa, kuten screen kampanja raitiovaunuissa ja metroissa 2.–8.12.2013, ja kirjeillä sekä tekemällä kiinteää yhteistyötä asiaa edistävien kumppanien kanssa. Erityisesti yhteistyötä on tiivistetty Helsingin kaupungin opinto-ohjaajien kanssa. Oppisopimusyksikön henkilöstö on osallistunut erilaisiin tilaisuuksiin, kuten toisen asteen messut, yhdessä opinto-ohjaajien kanssa. Lisäksi yhteistyössä Respan, Tulevaisuustiskin, ammattistarttiopettajien, Avoimen ammattiopiston urasuunnitteluohjaajien, työpajojen kouluttajien, jopo-luokkien opettajien, etsivän nuorisotyön ja TE-toimistojen kanssa on etsitty oppisopimuksesta kiinnostuneita nuoria. Nuorille pidetään joka torstai Tulevaisuustiskillä infotilaisuus.

Oppisopimuksen markkinointia ja tiedotusta yrityksille on tehty jalkautumalla yrityksiin. Kaikki koulutustarkastajat markkinoivat nuorten

oppisopimusmahdollisuutta erikokoisille organisaatioille käydessään tekemässä oppisopimuksia kyseisissä organisaatioissa. Myös projektityöntekijät ovat kartoittaneet nuorten oppisopimuksista kiinnostuneita yrityksiä. TAT:n tutkimuksen mukaan nuoret arvelivat, että oppisopimussuhteita on vaikea löytää. Oppisopimusyksikkö on kuitenkin kokenut positiivisen yllätyksen: on löytynyt yrityksiä, jotka ovat kiinnostuneita palkkaamaan nuoria. Olisi toivottavaa ja esimerkillistä, että myös Helsingin kaupunki palkkaisi kaupungin omiin työpaikkoihin perusopetuksen päättäneitä 15–17-vuotiaita nuoria.

Työpaikkojen löytämistä on edistänyt yrityksille maksettu korotettu koulutuskorvaus. Helsingin kaupungin tuella korotettua koulutuskorvausta on maksettu kaikille alle 20-vuotiaille nuorille. Korkeinta korvausta on maksettu tänä vuonna peruskoulunsa päättäneille, joille on saatu lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriöltä lisärahoitusta. Touko-joulukuun 2013 välisenä aikana oppisopimusyksikkö on tehnyt oppisopimuksen 79:lle alle 20-vuotiaalle nuorelle. Koko vuonna sopimuksia on tehty 128:lle alle 20-vuotiaalle nuorelle. Näistä 98 on ollut ns. työllistävää sopimusta (eli oppisopimus on tuonut uuden työpaikan). Peruskoulunsa vuonna 2013 päättäneitä näistä opiskelijoista on 12.

Kaikkiin tarjottuihin oppisopimuspaikkoihin ei ole löytynyt sopivia nuoria. Osalla nuorista, mm. Tulevaisuustiskin kautta tavoitetuista nuorista, valmiudet ja elämäntilanne eivät ole tässä vaiheessa mahdollistaneet opiskelua. Jotta oppisopimus mahdollistuisi yhä useammalle nuorelle, nuoria on valmennettu työelämään ja orientoitu oppisopimuskoulutukseen kehittämällä yrityksille räätälöityjä treenijaksoja. Jakso sisältää valmistautumisen oppisopimuskoulutukseen ja työpaikkahaastatteluun, rekrytoivaan työpaikkaan tutustumisen, opiskelutaitojen kehittämisen ja oppimisvaikeuksien alustavan kartoituksen. Vuoden 2013 aikana toteutettiin neljä erillistä yritystreenijaksoa, joissa rekrytoitiin viiteen organisaatioon yhteensä 36 nuorta oppisopimukseen. Treenijaksojen toteutusta ja kehittämistä jatketaan yhteistyössä Stadin avoimen opiston kanssa. Treenijaksoilla mukana olleiden, ei oppisopimuskoulutukseen valittujen nuorten kanssa on jatkettu ohjausta, mietitty eri vaihtoehtoja, kuten työkokeilua tai oppilaitokseen sijoittumista, ja siten jatkettu toimenpiteitä nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi.

Uutena koulutusvaihtoehtona Stadin ammattiopistossa tarjotaan nuorille 2 + 1 – ja 1+2–tutkintomallia, jossa loppuvaiheen opinnot suoritetaan oppisopimuksella. Tällainen malli sopii niille nuorille, joilla on motivaatio korkealla ja työharjoittelujen myötä on löytynyt oppisopimuskoulutukseen sopiva työpaikka. Vuoden 2013 aikana

käynnistettiin ryhmämuotoiset pilotit palvelualalla. Lisäksi mahdollisuuteen on tarttunut yksittäisiä nuoria eri aloilta. Syksyn työn tuloksena yli kymmenen oppilaitoksessa opiskellutta opiskelijaa on siirtynyt oppisopimuskoulutukseen. Tällainen joustava ratkaisu motivoi ja tukee nuoria saattamaan opinnot loppuun ja tukee työllistymistä.

Nuorten määrä kaikista oppisopimusopiskelijoista on edelleen vähäinen. Kaikista Suomen oppisopimusopiskelijoista alle 25-vuotiaita on 18 %, joista 2/3 tekee ammatillista perustutkintoa. Oppisopimussyksikön oppisopimuksista alle 25-vuotiaiden sopimuksia on 21,6 % kaikista sopimuksista. Näistäkin 2/3 tekee ammatillista perustutkintoa. Kaikkiaan vuonna 2013 oppisopimussyksikössä solmittiin 415 oppisopimusta alle 25-vuotiaan nuoren kanssa. Näistä 217 ovat olleet työllistäviä.

Jos tarkastellaan kaikkia alle 29-vuotiaita, sopimuksia on tehty vuoden 2013 aikana 648. Näistä 285 ovat olleet työllistäviä. Nuorten aikuisten osaamisohjelmassa (20–29-vuotiaat ilman toisen asteen tutkintoa olevat nuoret aikuiset) oppisopimussyksikkö on onnistunut hyvin. 20.9.2013 tilanteen mukaan koko maassa oli käytetty 261 oppisopimuspaikkaa, joista 48 oli Helsingin kaupungin oppisopimussyksikössä.

Opetuslautakunta toteaa, että oppisopimuskoulutusta tulee edelleen kehittää nuorten työllisyyden edistämiseksi. Tiedotus erilaisista mahdollisuuksista on olennaista. Osa oppisopimuskoulutukseen ohjautuvista nuorista tarvitsee tehostettua tukea ja ohjausta. Kehittämisen kohteena on edelleen tarkentaa, miten tuen tarve tunnistetaan ja miten tuki toteutetaan, kuka tukea antaa, milloin ja mitä tukea annetaan. Lisäksi kehittämiskohteena on tuen ja ohjauksen dokumentoinnin kehittäminen sekä työpaikkakouluttajien koulutus. Näin vähennetään keskeyttämiä ja edistetään nuorten työllistymistä.

Esittelijä

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 31.11.2013 (§ 385) käsitellessään talousarvioehdotusta vuodelle 2014 ja taloussuunnitelmaehdotusta vuosille 2014–2016 seuraavan valtuutettu Kauko Koskisen tekemän toivomusponnen: "Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään toimia nuorisotyöttömyyden vähentämiseksi mm. oppisopimusmenettelyä kehittämällä ja sen käyttöä edistävin toimenpitein."

Esittelijä

opetustoimen johtaja
Rauno Jarnila

Lisätiedot

Postiosoite
PL 3000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
opetusvirasto@hel.fi

Käyntiosoite
Hämeentie 11 A
Helsinki 53
www.edu.hel.fi

Puhelin
+358 9 310 8600
Faksi
+358 9 310 86390

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI2922661800003009
Alv.nro
FI02012566

28.01.2014

OTJ/10

Anna Mari Leinonen, oppisopimusjohtaja, puhelin: 310 86470
annamari.leinonen(a)hel.fi

Liitteet

1 Koskinen Kauko toivomusponsi 1, Kvsto 13.11.2013 asia 4